Ч. 224. Субота 5 (18) жовтня 1902. Рік XII.

Заходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за надісланєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Рада державна. — Др. Герольд про ситуацию.)

Вчерашне засіданє палати послів відкрив президент ґр. Феттер о год. 11 рано і відчитав цісарский рескрипт, скликуючий сесию парляменту. Відтак присьвятив спомин помершим послам: ґр. Кар. Дідушицкому і Редлеви. З черги повідомив, що посли: Мартинец (Молодочех) і Папстман (консерватина більша посілість), зложили восольскі мандати та що нововибраний посол др. Володимир Козловский мандату не приймив. Нововибрані посли зложили відтак посольске приреченє. Вплинули численні правительственні предложения: Пан Міністер скарбу предложив буджет на р. 1903; пан Міністер краевої оборони предложив закон о контингенті рекрутів на рік 1903, і о перенесеню якогось числа новобранців з доповняючої резерви до чинної армії. Пан Міністер скарбу предложив виказ додаткових кредитів на рік 1902. Між иншими є там також додатковий кредит на 38 міліонів корон на нові армати і реформу артилериї. Дальше зголошено цілий ряд внесень звичайних, наглих і інтерпеляций. По відчитаню тих внесень і інтерпеляций забрав голос пан Міністер скарбу др. Бем-Баверк і виголосив буджетове поясненє. Положенє економічне держави не дуже сьвітле, видатки ростуть чим раз більше, особливо на поли інвестиций. На щастє мимо некористних фінансових обставин на заграничних торгах, не прийшло в Австриї до економічної кризи. По промові дра Бем-Баверка забрав голос пан президент кабінету др. Кербер і на вступі пояснив политичну ситуацию. Бесідник висказав надію на лїпшу будучність, котра позволить охоронити державу від кризи. Дальше обговорював буджет і заповів, що при першім читаню буджету внесе реформу реґуляміну для нарад над буджетом. З черги перейшов до язикової справи і заповів, що тої справи не можна в ніякий спосіб промовчати. Правительство має намір внести два предложеня для полагодженя язикового спору в Чехії і на Мораві. Оно хоче остаточно покінчити з тою нещастною справою, від котрої оба ті краї і ціла держава так богато терплять. Що до угоди з Угорщиною, надіє ся, що переговори вскорі успішно покінчать ся. Вкінци вказав п. Президент на численні справи, які парлямент має полагодити і візвав послів до любви вітчини і охоти до праці. Бесіду п. Пезидента часто перебивали Чехи. Відтак забрав слово пос. др. Пацак і виголосив остру відповідь та заповів, що Чехи не приймуть ніколи німецкого язика за державний. Вкінци розпочала ся дискусия на наглими внесенями. Засіданє скінчило ся о год. 3½ по полудни. Слїдуюче нині о 11-ій рано.

Перед кількома днями промовляв др. Герольд в Хрудимі перед своїми виборцями про сучасний стан ческої політики і про становище, яке чеські посли займуть в теперішній сесиї державної ради. Чеські посли, говорив др. Герольд, зносили цїлих три роки з великою саможертвою сей нечуваний удар, який їм заподіяно знесенем язикових розпорядків. Лише огляд на економічні потреби найширших верств населеня і льояльні згляди супротив підорваної ворохобнею держави здержували ческих послів. Однако они поклали собі речинець, до якого заподіяна їм обида мало бути вирівнана, сим речинцем мала бути австро-угорска угода. Чехи також бажають справедливої угоди, але після дотеперішних виглядів, угода з Угорщиною буде для Австриї некористна. Ческа мова у внутрішнім урядованю, яка Чехам справедливо належить ся і яка була заведена без шкоди чиєї небудь, а знесена під напором Німців, є пробним каменем, чи керманичі монархії думають приняти сю систему яко основу внутрішної політики, або чи вимірять при всім тім справедливість ческому народови

---

3)

ПОДОРОЖ по СИЦИЛІЇ.

(Після Тайнерта, Шинера, Брокка і др. зладив К. Вербин.)

(Дальше.)

III.

Рільні і господарскі відносини. — З Монтелеоне до Пальмі. — Дерево евкаліптус а малярия. — Країна оливи. — Пальмі.

В Монтелеоне навідали ся ми до одного чоловіка, до котрого мали поручаюче письмо, але не застали его дома. Скоро він довідав ся о тім, відшукав нас зараз в гостинници. Тут при вечери, на котрій було також кілько купецких подорожних, що їздили за полудневими овочами, завела ся бесїда про рільні і взагалї господарскі відносини. Лиш дуже маленька часть поменших властителів ґрунтових, частковых селян або посесорів, жиє на хуторах (фільварках), бо середна і мала посілість ґрунтова єсть дуже роздроблена. Всї тиснуть ся до сіл і присілків, звідки мусять нераз і дві години далеко іти на свої порозкидані ґрунти. Поділ громадских ґрунтів і норозпродуванє многих церковних ґрунтів позабираних державою, як також і многих двірских ґрунтів, викликав то роздробленє, яке в монтелеоньскім повіті впадає найбільше в очи. Більшими посілостями лиш рідко де завідує сам їх властитель — по найбільшій части господарять на них управителї, котрі також задля безпечности живуть по містах і селах, замість на самих ґрунтах. Лиш плянтацыями оливних, помаранчевих і цитринових дерев завідує безпосередно сам їх властитель. Збиранє оливок, жолуди, каштанів, яблок і поживи для шовківниць відпускають селянам, котрі мають віддавати дві третини наперед вже оціненої збірки. Плянтациї помаранч і цитрин, садп і виноградники а так само і поля, випускають часто в посесию. Більших посесорів, таких що платною службою обрабляють ґрунти і держать власну худобу, єсть мало; они знов від себе відпускають часть ґрунтів в посесию сільским робітникам.

Далеко численнійші суть малі посесори, що наймають по 4 до 12 гектарів (7 до 21 морґів), і обрабляють їх з членами власної родини та робітниками, котрих наймають на якийсь час за денну заплату. Подальші ґрунти віднаймають властителі і посесори на 2 до 3 роки т. зв. вандрівним робітникам (zappatori vaganti), котрі збирають ся громадками по 15 до 25 людий, вибирають зпоміж себе одного старшину, званого тут сталїатієре (stagliatiere) і приходять в січни, розділюють між себе наймлений ґрунт, і платять або готівкою або третиною жнива. Нераз бувають оми такі бідні, що властитель мусить їм давати на початок, на загосподарованє по 25 до 50 лір (корон) на кождого. Коли опісля жниво хибне, а то буває аж надто часто, то тогди треба насамперед продавати свинку, відтак осла, і з такого цаппаторе робить ся зарібник, котрому платять на день по 1 лірі і 10 чентезимі (1 К. і 10 с.), як раз тілько, щоби він зі своєю родиною не згинув з голоду. Де такому робітникови платять на день по 65 чентезимів і дають два рази на день їсти, там він дістає загалом півтретя кільо хліба, півтора кільо вареної ярини, солену рибу, одну цибулю і за 10 чентезимів олива та соли. При такім харчи, до котрого для відміни дають в сьвята трохи сира і оливи, роблять ті робітники рік за роком в слоту і в спеку найтяжшу роботу на поли. Сільскі робітники в гористих сторонах сего повіта живуть цїлими родинами в маленьких хатах, ніби будах, вкритих соломою, котру, щоби єї вітер не розвіяв, прикладають ще дерном. Розуміє ся, що в такій буді єсть лиш гола земля, а дощ і вітер заходять до неї не лиш крізь отвір, призначений до випускання диму, але й крізь вікна, в котрих нема шиб.

На другий день встали ми досьвіта, а випивши каву, роблену після тутешного звичаю з цикориї, сїли ми знову на візок та пустились в дальшу дорогу. Люди в Монтелеоне вже були повставали. Жінки у витертім,

Новинки.

Львів дня 17-го жовтня 1902.

— **Є. Е. п. Міністер заграничних справ** гр. А. Голуховский приїхав передвчера о годині 8·40 вечером з Відня до Львова, а по год. 1-ій в ночи від'їхав до Скали.

— **Надзвичайні загальні збори руского товариства педаґоґічного у Львові** відбудуть ся в суботу дня 1 н. ст. падолиста с. р. о год. 10-ій рано в салі V. Б. (2 поверх) академічної ґімназиї в Народнім Домі. Порядок дневний: а) вибір голови; б) доповнене виділу. — Львів дня 16 н. ст. жовтня 1902. *В. Білецкий*, заст. голови. *Н. Мороз*, секретар.

— **Зміни стаций жандармериї.** В окузї краєвої команди жандармериї ч. 5 у Львові перенесено стициї: з Поратина, ярославского повіта, до Хлопиць: з Крутилова, коло Воляцї, скалатского повіта, до Билитівки, коло Сажавки; з Слобідки турецкої, борщівского повіта, до Турильча.

— **Похибка чи злочин?** Др. Володислав Немилович, професор львівского університету і настоятель інститута хемії лікарскої, спав в послідних часах в ляборатори́ї хемічній і мав звичай напити ся перед спанем молока, котре єму в горнятку приготовляв ляборант і его приватний слуга Антін Савицкий. Ві второк по 9 годині вернувши з дому по вечері до ляборатори́ї, застав як звичайно на столї горнятко молока. Около 12 години в ночи хотів лягати спати, а тогди побачивши молоко, хотів его напити ся і взяв трохи до рота. Нараз почув що молоко чогось дуже гірке. Шукаючи за причиною того, перелляв молоко і побачив на сподї горнятка якийсь осад, котрий при дальшім розслїдї показав ся стрихнїною. На другий день дав проф. Немилович знати о тім поліциї, котра перевівши слїдство, арештувала Антона Савицкого. Слїдство показало, що ключ до ляборатори́ї мав лиш проф. Немилович і Савицкий і лиш він знав, де знаходять ся всїлякі отруї. Переслухуваний Савицкий не міг дати нїякого вияснення, а проф. Немилович каже знову, що Савицкий був вірним слугою і мав у него повне довірє. Цїла ся справа єсть дуже загадочна і ще до нинї не виясвила ся. Арештований Савицкий перечить за кождий раз тому, мов би він хотів строїти проф. Немиловича, а професор знов виставляє єму як найлїпше сьвідоцтво. Савицкий працював через 6 лїт в хемічнім інститутї і не був стабілїзований, бо й не може ним бути. Перед кількома днями посварив его др. Немилович за якусь дрібничку і загрозив, що его відправить. Савицкий сказав вчера при переслуханю, що хиба др. Немилович сам насипав стрихнїни щоби опісля кинути на него підозріне і відправити. Вчера переслухувано в сїй справі знову кілька осіб і остаточно відступлено цїлу справу прокураториї, а Савицкого відставлено до вязницї карного суду.

— **Вибух ацетиленового ґазу.** Від довшого часу захвалюють деякі промисловцї уживати до осьвітлюваня не нафти анї не сьвітячого ґазу, але ґазу, котрий можна легко робити собі самому з т. зв. карбіду або сполученя вапна з вуглем при помочи електричної сили. Показало ся однак, що ацетилен має страшну силу вибухову і єсть длятого дуже небезпечним. Ось новий примір такого вибуху: В Оршові на Угорщинї заводжено в тамошнім касинї осьвітлене ацетиленове. Підчас інсталяциї дня 12-го с. м. по полудни, настав так страшний вибух, що більша часть касина розвалила ся зовсїм і засипала 4 людий, межи тими старшого кельнера і властителя дому. Лиш одного з присипаних видобуто зараз і то в такім станї, що не було надїї удержати его при житю. Пізнїйше видобуто прочі три трупи. З членів касина підчас інсталяциї не було нїкого.

— **Вісти з Буковини.** На недїлїшних загальних зборах тов. „Буковиньский Боян" в Чернівцях вибрано до нового виділу пп.: надрадника Ясеницкого, проф. др. Стоцкого, секретаря суду Коралевича, проф. дра Маковея, судового авскультанта Догомилю, учит. Данилюка, студ. прав Ярошиньского, Ярмоловича, Ластовецкого і Сабата, а заступниками виділових: учит. Гараса і скарб. концип. Костецкого.

На зимовий півріч в приписанім речинци вписало ся на черновецкий університет Франц Йосифа 466 слухачів проти 440 в тім самім речинци попередного року. З записаних до тепер слухачів належить 35 до гр.-орнент. богословского, 287 звичайних і 16 надзвичайних історично-правничого, та 82 звичайних і 46 надзвичайних фільософічного виділу.

До ґімназиї в Серетї записало ся с. р. до першої кляси 6, до другої 8 а до третої 9 учеників Русинів; в 4-ій клясї нема нї одного.

— **Знов дефравдация.** Після вістий, надісланих з Лїзбони, у филїї банку державного в Сантарем відкрито велике спроневірене. Начальний урядник филїї втїк.

— **Оленї в Карпатах.** В камеральних лїсах коло Мизуня відбував недавно лови архикн. Леопольд Сальватор з дружиною. Лови випали сьвітло, бо 8 стрільців убило в вісьмох днях 22 оленї, дуже гарні окази, яких рідко де можна стрітити.

— **Арештоване спроневірника Гроха.** Віденьскі ґазети подають звістку, що в Ґрацу арештовано старшого официяла почтового Фридриха Гроха, котрий недавно тому спроневірив 54.000 корон почтових гроший в почтовім урядї Верінґ у Відни. Про се арештоване доносять з Ґрацу так: Аґент тутешної полїциї Кавфман, чоловік дуже зручний в своїм фаху, котрий зловив вже не одного злочинця, що на своїй втечи опинив ся в Ґрацу, довідав ся, що в однім з тутешних готелїв перебуває якийсь чоловік, що записав ся до книги проїзжих під іменем „Раймунд Перчель з Вартри в долїшній Австриї". Назва „Вартра" впала Кавфманови в очи і він шукав за нею в словари місцевостий, але не міг знайти і постановив слїдити того Перчеля. Переглянув наборзї всї окружники полїцийні з послїдних часів і переконав ся, що опис Гроха підходить дуже на згаданого Перчеля, отже він тогди вже не чекав довго лиш арештував Перчеля. Сей випирав ся рішучо того, мов би він був Грохом і казав, що він приїхав до Ґрацу купувати каварню, чого би преці не робив, як би був спроневірником. Ала аґент не дав ся тим збити з пантелику і не пустив вже Перчеля. Пізнїйші вісти доносять, що при арештованім знайдено документи на імя Гроха і майже всї гроші забрані з почти. Бракує всего лиш около 400 корон.

— **Ґраф, доктор і редактор в одній особі — фальшівником карт зелїзничих.** Дня 14 с. м. арештовано на стациї в Гатван при зелїзници, що їде з Лїпто-Сент-Мікльош до Будапешту, ґрафа дра Матушку, редактора ґазети: „Лїпто", за фальшоване карт зелїзничих. Матушка їхав поспішним поїздом до Будапешту. Коли ревізор на стациї Гатван оглядав карту, побачив, що она не має звичайної краски. Завізваний до леґітимациї, не хотів Матушка того зробити, а тогди ревізор віддав его жандармам. На те-

---

подертім одіню з бавовняної материї і полотна, носили воду; стрипіхаті, опалені пастухи доїли перед хатами кози; по простісенькій дорозї, обсадженій тополями, виходили з нами многі селяни і сільскі робітники на поле. Убрані в короткі полотнянки, в сорочках з грубого полотна, з отвертими пазухами, в штанах по колїна, в грубих, чорних вовняних панчохах і в черевиках, вибитих цьвяхами, ішли они побіч ослів, що несли знаряди господарскі, або сиділи на них мало-що таки не на хвостї. Жінки, що несуть збанки на воду на голові не сторцом, але лїжми, уживають замість хусток довгих ручників з грубого полотна, зложених на голові в кількоро а звисаючих з заду аж по пояс; на то кладуть зложену, синьо-сіру хустку, котрою підчас дощу або студени завязують ся так, що лиш лице зпід неї трохи видко.

Пари волів, що тягнули гостинцем старий як сьвіт, деревляний простої роботи плуг, поганяли по найбільшій части 8 до 10-лїтні хлопцї. Як далеко оком сягнеш, видко урожайну, горами обведену вижину, вкриту лїсом прекрасних оливних дерев, під котрими чорну масну землю вкриває збіже або лен мов зелене море. Жінки і дївчата, за котрими мов песики біжать чорні поросята, збирають до кошів спілі овочі, що лишили ся із збірки в мартї.

Управа оливних дерев в догідних до того сторонах полудневої Італії вимагає богатої старанности і видатків, але й поплачує. В монтелеоньскім повітї дає гектар по відчисленю всїх коштів пересїчно 350 лїрів річно, а то 704 в перших двох роках по погноєню, 167 в третім і четвертім, а 162 в пятім і шестім роцї. Властитель більшої посїлости, що гноїв би через два роки, міг би мати пересїчно 750 лїрів чистого доходу з гектара.

За годину їзди з Монтелеоне спускає ся гостинець з вижини знову в долину на знаменито управлений горбоватий край, а делїкатне, сїрозелене листє оливних дерев закриває часто вигляд на живописне побереже і темно сине море. Ми хотїли ще здержати ся коло села Бібони і оглянути тут недалекі развалини славного колись монастиря Сан Стефано дель Боско, але чорні хмари, що вкрили небо, і дощ настрашили нас і ми поїхали дальше до Мілєто. Мале се місточко лежить на урожайнім горбі над рікою Прато і підчас землетрясеня в 1783 р. потерпіло дуже. Оно відбудувало ся знову і має одноповерхі доми та широкі улицї, на котрих більше псів, свиний і курий як людий. Із соборної церкви побудованої тут ще в 11-ім столїтю, стоять тепер лиш развалини.

Ще година а доїзджаємо до ріки Мезіна, стародавної Медма, що плаве тут широким руслом по багнистій низинї межи вербами і вільхами та несе жовту воду. Тут була колись грецка кольонїя. На багнистих берегах сеї ріки, де тепер повно жовтих водних лїлїй і де пасуть ся великі стада коний, панує лїтом що року малярия. Волові вози, які тут стрічаємо, нїби показують, що від того часу, коли тут жили Греки, нїчо не змінило ся. На грубезній оси межи двома деревляними кружелами, що служать замість колїс, прикріплені два бальки, котрих кінцї сунуть ся по земли, мов би копаницї від саний. На бальках спочивають дві деревляні стїнки і віз готовий. По боках дороги ростуть густі корчі та в хлопа висока папороть; вершки горбів вкриті гущавником, пістациями та пахучим зілєм. Вздовж минули ми долину ріки і видимо знову рівнину, вкриту розлогими полями і помаранчевими городами. То 9 година і перший спочинок робітників; люди лежать в затїнку під виноградами та фіґовими деревами і споживають сухий чорний хлїб.

Понизше Розарно, місточка, положеного красно на оливнім горбі, що має около 4000 душ, будують зелїзницю. Віз почтовий, що виїхав о 5 год. з Монтелеоне, здогонив нас тут. Віз їде в гору, а почталїон їде коло него та виграває на своїй трубцї веселі мельодиї.

Доїзджаємо до Джоя Тавро (Gioja Tauro), стародавного Метаврум. Буйні сади попереділювані тут деревами евкаліпту, що має забезпечувати від малярії. Дерево се пересаджено тут аж з Австралії. Оно любить рости на багнах і росте на них дуже борзо; за пять лїт дорастає до висоти 25 метрів і буває майже на метер грубе. В своїй первістній вітчинї доходить оно аж до висоти 130 метрів. Оно єсть фіялково-сине і длятого називають его також фіялковим деревом. Листє его єсть ароматично пахуче і давнїйше гадали люди, що той его запах очищує воздух і через то забезпечує від малярії. Так однакож не єсть. Коли евкаліптус що помагає, то хиба лиш о стілько, що він на багнах і мочарах росте дуже борзо і витягає з них богато води а через то і причиняє ся до і до їх осушуваня. Дерево его не гние у водї і длятого уживають его також до будови кораблїв. В Італії роблять з него рід лїкеру, що нїби то має бути добрий від малярії.

Цїла Джоя Тавро то один великий склад оливи; всюди чути і можна видїти оливу, котру, коли забракне бочок, возять стародавним звичаєм на ослах в бордюгах із козячої шкіри. Куди не подивити ся, всюди видко оливні гаї. Найкрасші, найбільше гилясті дерева ростуть по обох боках гостинця і дають єму добру тїнь. Повіт Пальмі єсть осередком управи оливних дерев в провінциї Реджо, а ся провінция хоч менша як тамті обі калябриискі

леґрафічне повідомлене відповіла прокуратория державна, щоби Матушку арештувати. Зараз слідуючий поїзд привіз фальшівника назад до Ліпто-Сент-Мікльош. Тут зараз переслухано его і він признав ся, що при помочи друкарні в Кошицях фальшував карти зелізничі. При ревізиї в его помешканю найдено кілька фальшивих печаток і штампілий, між тим одну з підписом президента угорских зелізниць державних Людвика. Родина Матушки постарала ся о то, що фальшівника випущено за кавциєю на волю, а він зараз щез без сліду. Прокуратория державна розписала за втікачем гончі листи.

— **„Товариш“**, ілюстрований календар на рік 1903, річник II. (Чч. 272 і 273 видавництва товариства „Просьвіта“.) 8⁰, сторін 236 + інсерати. Ціна 1 К.

Правдиву прислугу для нашого народа вчинило товариство „Просьвіта“, видаючи своїм коштом та заходом отсю книжку, якої вже перший річник з тамтого року здобув собі признане найлучшого з усіх видаваних у нас календарів. Хто зважить, яку важну задачу має сповняти календар зглядом грамотної людини всякого стану, мусить признати, що видавник такої книжки піднимаєть ся дуже важкого труду. Се не роман, ані збірка віршів або оповідань, які по прочитаню складаєть ся звичайно на полицю, щоб більше їх до руки не взяти. Ся книжка має подати щось більше, як приємну лектуру на кілька годин. Своїм змістом так вяжеть ся она з житем у всяких его умовинах, що треба єї читати цілий рік. А потребує єї читати всякий, кому азбука не чужа, тому й розходить ся она в найширші круги суспільности тисячами примірників.

І отсю книжку зладжувано у нас доси звичайно в сей спосіб, що передруковувало ся з незначними змінами календарску часть з першого ліпшого старого календаря, подано два-три пусті віршики та оповіданя, для ока де кілька стереотипних інформаций і календар готовий. Так водило ся у нас до недавна. Доперва видавник „Товариша“ зірвав з шаблёнєм і показав, як властиво повинно ся робити календар, щоб осягнути свою ціль. Уклад, добір змісту, его актуальність, а передовсім популярність викладу навіть научного материялу роблять „Товариша“ книжкою наскрізь ориґінальною і від початку до кінця цікавою. А вартість її тим більша, що не кінчить ся з кінцем року. „Товариша“ можна читати і по десяти літах з однакою користю. Все він лишить ся практичним і догідним підручником ріжнородного знаня.

Зміст „Товариша“ за 1903 р. не уступає в нічім цікавістю першому річникови, зате богатством значно перевисшає! Многі практичні та загальні поради і замітки можуть придати ся навіть найінтеліґентнійшій людині. Замітні також численні ради господарскі і гіґієнічні та розвідки про господарство рільне, пояснені добірними ілюстрациями. Є там і коротка але основна істория та пояснене страшних явищ природи, якими зазначила ся перша половина сего року, як землетрясене в Шемасї і вульканічна катастрофа на Мартиніці. Гарні ілюстрациї причиють ся ще більше до зрозуміня річи. А вже зовсім щось нового і ориґінального, що приносить сегорічний „Товариш“, се короткий підручник науки гри в шахи. З доданої карти може кождий легко сам собі зробити фіґурки і шахівницю. Устав церковний для більшої вигоди тих, що его потрібують, долучаєть ся до календаря окремою книжочкою. Взагалі ніхто не повинен зволікати з набуванєм нового „Товариша“. Єго розумні, практичні гадки та поради вже тепер стануля-б не одному в пригоді.

Господарство, промисл і торговля

— **Ц. к. Дирекция зелізниць державних** оповіщує: З днем 1 жовтня с. р. змінено дотеперішну назву перестанку особового „Піскочіль“ на шляху зелізниці льокальної Колін-Черчан на Зільбер-Скаліц.

Телеграми.

Відень 17 жовтня. Вчера вручили чеські сторонництва відповідь дрови Керберови на язикове предложене. Відповідь випала лагіднійше, як опозицийна промова дра Пацака.

Білгород 17 жовтня. Доносять, що король поручить Вуіневи зложене нового кабінету, а взглядно відновлене дотеперішного.

Берно 17 жовтня. При вчерашних виборах до моравского сойму з куриї сільских громад, вибрано 16 чеських кандидатів угодових, 7 чеських католиків, 4 кандидатів німецкої партиї народної і 4 Всенїмців.

Константинополь 17 жовтня. Донесеня анґлійских часописий про убите Альбанцями російского консуля в Скоплію, показали ся безосновними.

Вашинґтон 17 вересня. Міністер війни зменшив стан армії Сполучених Держав до сили 58.000 людий.

провінциї, має майже тілько само землї, засадженої оливними деревами, як тамті обі разом. Обчисляють єї на 40.331 гектарів з річною продукциєю около 5 гектолітрів на гектар.

В Джоя Тавро сїли ми до поїзду і поїхали до Пальми. Зелізниця іде аж до Реджо майже самим краєм берегів моря і представляє прекрасний вид на виноградники, оранжеві і оливні сади та плянтациї опунций, що тягнуть ся майже до самого моря, на старі вартівні, що стоять на зарослых корчами пригірках та на пустих скалистих островах, та на яри, що перетинають шлях зелізниї, а на збочах котрих ростуть опунциї. Опунциї то рід кактусів, що родять винно-солодкі овочі, котрими в Калябриї і на Сицилії живлять ся головно біднійші люди; на Сицилії годують ними також свинї.

Місто Пальмі лежить при великім гостинци, що веде до Реджо; єсть то досить значне місто повітове і має 15.000 жителїв. Оно розложило ся досить вигідно на споді пасма гір, що тягне ся вздовж побережа на терасї, порослій густо деревами. До него можна вигідно зайти чи то від сторони зелізниці чи від моря по обсаджених деревами дорогах, що пиднимають ся досить стрімко в гору. Зараз під самим містом єсть гора св. Ілиї (Monte Elia) на 579 метрів висока. Коли вийти на масивну стару вартівню, що на самім полуднево-західнім кінци міста пиднимає ся стрімко і грізно понад вузку побережну рівнину, то звідтам представляє ся величавий вид на ту гору і на море аж до Сицилії. Ідучи з прекрасного публичного города, що лежить на терасї в західній части міста, можна вийти туди за 20 мінут по каменистій дорозї, що іде почерез пишний оливний гай. Вартівня єсть добре удержана і обсаджена красними деревами та корчами, та украшена марморовими погрудями Ґарібальдіго і Казимира Коштіни. Звідси, як би з якого пишного замку, до котрого припирає лїс, сади і хати дворакіз, видко також і цїле місто, вкриті лїсами побережні гори та синє море аж до Фаро ді Мессіна.

Пальмі основане в 15-ім столїтю, але положене в догіднім місци над морем і в дуже урожайній околици розбогатїло і дійшло до розцьвіту вже у 18-ім столїтю. Землетрясене в 1783 р., підчас котрого згинуло тут 1400 людий, а відтак слїдувавша по нїм велика пошесть зашкодила ему дуже. Місто відбудувало ся знову і прибрало той вид, який ще й тепер має. На велику площу „Пяцца дель Меркато“ виходить вісім широких і рівнісеньких улиць. Доми суть по найбільшій части лиш на один або на два поверхи і взагалї незначні, а на улицях видко зараз брак чистоти. Але суть між ними деякі і красні, як публичні так і приватні будинки, а в многих домах видко на зелїзних бальконах цьвіти у вазонках поуставлювані для окраси. Дуже запедбані суть подальші части міста, іменно же західна часть на збочи гори. Улиці тут то справдешні канали, повні сьмітя і гною; такі помешканя як тут можна знайти хиба ще лиш в гірских сицилійских горах. Вся брудна вода з міста спливає в долину до моря отвертим потоком, що розносить смрід по цїлім містї. А все-таки стоять всюди чорноволосі, опалені жінки і дївчата, многі з них клясичного росту і в живописнім одїню, але и повні бруду нахилені над коритами до праня, уставленими коло дверий та перуть біле, підчас коли майже голі дїти, разом з курми, псами і свиньми, таляпають ся в болотї на улици. На що того праня? — питаємо ся.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).